

Leonique Niessen neemt de DigiSleutel in ontvangst van Bob van Os (programmamanager Digitale Toegang in de Zorg, Nictiz).

DigiSleutel van Leonique Niessen:

‘Digitale toegang is de voordeur van data-beschikbaarheid’

Betrouwbare toegang tot gezondheidsgegevens is randvoorwaardelijk voor goede digitale zorg. Om dit onder de aandacht te brengen, lanceert het programma Digitale Toegang in de Zorg van Nictiz de campagne 'DigiSleutel'. Hierin worden ontvangers van de sleutel uitgenodigd om hun visie op randvoorwaardelijkheid van betrouwbare toegang te delen en de DigiSleutel door te geven aan iemand in hun netwerk. Leonique Niessen, directeur-bestuurder bij Nictiz, ontving de eerste DigiSleutel. “Digitale toegang is zeker geen bijzaak maar essentieel,” zegt Niessen. “Patiënten en zorgprofessionals hebben betrouwbare én functionele sleutels nodig; zorgaanbieders een veilig slot op de deur.”

& DOOR ILSE VAN NOPPEN

Als kennisorganisatie speelt Nictiz een centrale rol in het realiseren van databeschikbaarheid binnen het Nederlandse zorgstelsel. Niessen vergelijkt dit met het bouwen van een huis: “Net zoals bij de bouw van een huis, moet er een groot aantal werkzaamheden verricht worden om te komen tot beschikbaarheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid van data. Digitale toegang is daarbij de voordeur van het huis van databeschikbaarheid. We willen dat het slot op de voordeur betrouwbaar is, zodat gezondheidsgegevens goed beveiligd zijn. De

sleutels moeten betrouwbaar én bruikbaar zijn. Want digitale toegang zonder functionaliteit is als een verbogen sleutel: onbruikbaar.”

Deze metafoor raakt direct het grotere plaatje: het zogenaamde portfoliohuis, waarin Nictiz samen met ketenpartners werkt aan infrastructuur, standaarden en generieke voorzieningen. “Nictiz is betrokken van technische realisatie tot aan beleidsvorming,” benadrukt Niessen.

Betrouwbare identiteit

Volgens Niessen is het belangrijk dat gegevens niet alleen beschikbaar zijn, maar ook bereikbaar. “Zorggebruikers moeten kunnen

meebeslissen over hun behandeling. Daarvoor hebben ze toegang nodig tot hun informatie, op een veilige manier. Dat begint bij een betrouwbare digitale identiteit.”

Op Europees niveau vindt een beweging plaats naar veiliger digitaal zakendoen, meer data-beschikbaarheid en de transitie naar een betrouwbare digitale identiteit voor alle burgers. “Bijvoorbeeld met de EHDS-regulering”, licht Niessen toe (zie kader EHDS). “Daarmee krijgen burgers betere digitale inzage in en toegang tot hun gezondheidsinformatie.”

De Europese Commissie heeft ook ambities om

burgers meer regie over hun digitale identiteit te geven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot herziening van de eIDAS-verordening die de basis legt voor de komst van ID-wallets. Met een ID-wallet kun je je als burger digitaal iden-

GEGEVENSUITWISSELING

Vertrouwen van mensen in technologie én organisatie is essentieel voor het succes van hybride zorg, vervolgt Niessen. Het verhogen van de betrouwbare van inlogmiddelen heeft impact op de toegankelijkheid van hybride zorg.

“DIGITALE TOEGANG IS GEEN KWESTIE VAN ONDERGESCHIKT BELANG”

tificeren op het hoogste eIDAS betrouwbaarheidsniveau, wat volgens Niessen de zorg veel kansen oplevert.

“Maar het belangrijkste is dat de burger, en daarmee ook iedere patiënt, met dit instrument in regie is. En door patiënten regie te geven over hun digitale identiteit, geven we ze ook regie over hun eigen gezondheid.”

Samenwerken aan vertrouwen

Digitale toegang is voor veel mensen nog niet vanzelfsprekend, merkt Niessen op. “In het dagelijks leven stap je een ziekenhuis of gemeentehuis binnen, laat je je rijbewijs zien en noem je misschien je geboortedatum – dat is vaak al voldoende. Maar digitaal werkt dat anders. Dan moet je op afstand kunnen aantonen wie je bent.” Dat vraagt om slimme en betrouwbare oplossingen die digitale toegang veilig én gebruiksvriendelijk maken.

“Om het vertrouwen te borgen, ondersteunen we het zorgveld bij het verhogen van betrouwbaarheidsniveaus. Hiervoor werken we nauw samen met stakeholders zoals Helpdesk Digitale Zorg,

waarbij digitale inclusie en het gebruikersperspectief onmisbaar is. Alleen dan wordt digitale toegang net zo vanzelfsprekend én veilig als het fysiek betreden van een zorginstelling.”

Van visie naar realisatie

Nictiz ziet zichzelf als architect van het gezondheidsinformatiestelsel van de toekomst. “Wij helpen het veld om de complexe puzzel van standaarden, systemen en regelgeving te begrijpen en samenhang aan te brengen,” zegt Niessen. “Zo zorgen we voor een flexibel en duurzaam stelsel waarin gegevens herbruikbaar zijn en innovaties kunnen landen.”

Met de DigiSleutel in handen onderstreept Niessen nogmaals haar boodschap: “Digitale toegang is geen kwestie van ondergeschikt belang. Door digitale toegang betrouwbaar en bruikbaar te maken, komt het gezondheidsinformatiestelsel écht van de grond.”

Aan de slag

Wil je ook aan de slag met een betrouwbaar slot op de voordeur van jouw zorgorganisatie en betrouwbare, functionele sleutels gebruiken? Neem contact op met het programma Digitale Toegang in de Zorg van Nictiz: e-ID@nictiz.nl Ontdek meer op het kennisplatform Amigo!

Volg ons op LinkedIn:

Na de toelichting van Niessen op haar visie omtrent betrouwbare digitale toegang, is het moment aangebroken om de DigiSleutel door te geven. Ben je benieuwd aan wie Niessen de sleutel overdraagt? Volg het programma Digitale Toegang in de Zorg! ■

GEÏNTERVIEWDE

Leonique Niessen is directeur-bestuurder bij Nictiz.

Over de EHDS

De European Health Data Space (EHDS) trad op 26 maart 2025 in werking. Het is de eerste van de Europese sector- en domeinspecifieke dataruimtes die de Commissie wil realiseren in haar Europese datastrategie. Het is de bedoeling dat de EHDS een uitgebreid kader biedt voor de toegang tot en het gebruik van digitaal beschikbare gezondheidsgegevens in alle lidstaten. De verordening moet innovatie en concurrentievermogen in de zorgsector verbeteren ten behoeve van alle EU-burgers.

Diverse fasen

De EHDS-verordening wordt na de inwerkingtreding in verschillende fasen van toepassing. De belangrijkste mijlpaal vindt plaats over vier jaar, op 26 maart 2029, wanneer de gegevensuitwisselingen voor de eerste groep prioriteitscategorieën (inclusief patiëntsamenvatting) onder primair gebruik live gaan. Tegelijkertijd worden de regels voor secundair gebruik van toepassing op de meeste gegevenscategorieën. Twee jaar later, op 26 maart 2031, wordt de EHDS uitgebreid naar aanvullende gegevenscategorieën.

De komende vier jaar ligt de focus op het ontwikkelen en aannemen van meer dan twintig uitvoeringshandelingen, evenals op het opzetten van de EHDS-bestuursorganen, die essentieel zijn voor het effectief functioneren van het systeem. De Commissie zal nauw samenwerken met lidstaten, zorgverleners,

onderzoekers en belanghebbenden in de industrie om een soepele en effectieve implementatie te garanderen.

De voordelen van de EHDS waar de Europese Commissie op wijst, zijn:

- Burgers meer regie geven en meer controle over hun persoonlijke gezondheidsdata en naadloze toegang tot hun medische dossiers in de hele EU, wanneer en waar ze ook gezondheidszorg nodig hebben.
- Het versterken van hergebruik van gezondheidsgegevens in geanonimiseerde of gepseudonimiseerde vorm, voor onderzoek, innovatie, volksgezondheid en beleidsvorming, met waarborgen die volledig in lijn zijn met de EU-normen voor gegevensbescherming en cyberbeveiliging (secundair gebruik).
- Een uniform juridisch kader voor de ontwikkeling, het in de handel brengen en het gebruik van elektronische patiëntendossiers (EPD's). Momenteel verschilt het niveau van digitalisering in de zorg nogal tussen de EU-lidstaten. Dat bemoeilijkt het over de grens delen van gezondheidsgegevens. EPD's moeten de wijze waarop zij informatie ontsluiten en de wijze waarop dit gelogd wordt harmoniseren. Zo kunnen zorgverleners beter gezondheidsgegevens uitwisselen voor de patiënten en weten patiënten altijd weten wie er op welk moment, welke medische gegevens heeft ingezien.